

OSNOVNA ŠOLA KAJETANA KOVIČA POLJČANE

Dravinjska cesta 26, 2319 POLJČANE; tel.: (02) 829 58 10; faks: (02) 829 58 12
E-pošta: o-poljcane.mb@guest.arnes.si; <http://www.ospoljcane.si>; ID: SI17144442

Datum: 5. 2. 2018

POROČILO O SAMOEVALVACIJI 2017/18 (48., 49. člen ZOFVI)

I. UVOD

Poslanstvo šole je priprava mladih na obvladovanje izzivov v prihodnosti. Skozi različne perspektive se napoveduje prihodnost, ki bo od ljudi zahtevala aktivno obvladovanje »obstoječe zakladnice znanja«, informacijsko kritičnost, ustvarjalnost, inovativnost, obvladovanje sodelovanja v pomenu skupnega ustvarjanja odločitev in razreševanja problemov, ki jih niti še ne poznamo.

Za današnje izobraževanje mladih to pomeni, da so potrebne spremembe v načinu izpolnjevanja poslanstva. Za učinkovito premagovanje, še ne identificiranih, izzivov v prihodnosti, potrebujejo mladi drugačna znanja kot doslej. Pričakuje se, da bodo obvladovali orodja s katerimi bo mogoče prepoznavati priložnosti, uporabljati in povezovati obstoječa znanja, ustvarjati nova ... Prav tako pa znati pri tem sodelovati, se kritično odzivati in upoštevati etičnost v odnosu do sveta in drugih ljudi.

Z namenom, da mladim zagotovimo znanja, ki jim bodo koristila v prihodnosti, smo v razvojni načrt kot najpomembnejši cilj zapisali, da želimo v pouk uvajati oblike in načine Formativnega spremljanje (zavezanost h kakovosti znanja).

V letu 2017/18 smo zato načrtovali poglobljanje aktivne vloge učencev v vseh fazah pouka: ugotavljanje predznanja, opredelitev učnih in osebnih ciljev, skupno načrtovanje dejavnosti in oblikovanje kriterijev doseženosti ciljev, oblikovanje lastnih, vrstniških in učiteljevih povratnih informacij, ugotavljanje napredka v znanju in iskanje načinov izboljšanja znanja –*Formativno spremljanje*.

Uresničevanje cilja je v veliki meri odvisno **od prepričanja učiteljev** o tem:

1. katera znanja potrebuje učenec v prihodnosti: vsebinska ali procesna
2. kakšna je vloga učenca v procesu učenja in poučevanja: pasivna, aktivna
3. kaj so cilji OŠ: katera znanja za prihodnost potrebujejo mladi
4. kakšna je vloga ravnatelja v procesu posodabljanja pouka.

Zgornja prepričanja opredeljujejo v koliki meri strokovni delavci v pedagoški proces vnašajo elemente aktivnega pouka (Formativno spremljanje).

Letošnje odgovore strokovnih delavcev bomo primerjali z analizo njihovih odgovorov na enaka vprašanja v februarju 2015 in z odgovori učencev na podobna vprašanja, junija 2017.

II. KVANTITATIVNI DEL

1- Tako je		2- Večinoma je tako		3- Občasno je tako		4- Redko/ni tako	
Z.š.	Trditev			1	2	3	4
Učni dosežki učencev so odvisni od tega,							
				2017/18		2014/15	
1.	kako nazorno učitelj razloži učno snov			1,9	1,7	1,8	1,9
2.	koliko učenci poslušajo in sodelujejo pri pouku			1,4		1,8	
3.	koliko učenci resno opravijo domače in druge naloge			1,9		2,0	

4.	kako se učenci ukvarjajo z učno snovjo (raziskovanje, reševanje problemov sodelovalno delo, samostojno delo z viri, postavljanje vprašanj ...)	1,4	1,6	1,6	1,8
5.	koliko učenci o učni snovi že vedo in kaj jih o snovi še zanima	1,7		2,0	
6.	kako učno snov učenci razumejo in kolikšno uporabnost, koristnost ji pripisujejo	1,8		1,7	
Za kakovosten pouk je značilno,					
7.	da učitelj natančno ve, do katerega znanja mora pripeljati učence.	1,1	1,9	1,2	1,7
8.	da učitelj presoja doseženost učnih ciljev za vse učence po istih kriterijih (normalna distribucija).	1,9		1,7	
9.	da učni proces izvaja učitelj, učenci mu sledijo in izvedejo predlagane naloge	2,7		2,3	
10.	da učenci poznajo cilje in standarde znanja, ki jih morajo doseči	1,5	1,8	1,7	2,0
11.	da učenci sodelujejo pri oblikovanju kriterijev doseženosti učnih ciljev in/ali jih razumejo	1,6		1,9	
12.	da učni proces izvajajo učenci; učitelj spremlja njihovo aktivnost v skladu z načrtovanimi cilji doseganja standardov znanja in po potrebi usmeri ali spodbudi učenje	2,2		2,3	
13.	da učitelj in učenec spremljata napredek učenca	1,5			
Naloge OŠ					
14.	OŠ mora učence opremiti z osnovnimi znanstveno potrjenimi in veljavnimi spoznanji, postopki in procedurami	1,6	1,6	1,6	1,5
15.	OŠ mora učence opremiti s temeljnimi, osnovnimi znanji predmetov, da bodo lahko nadaljevali šolanje in se usposobili za poklic	1,5		1,4	
16.	OŠ mora učence učiti postopkov in procedur za odkrivanje in uporabo veljavnih znanstvenih spoznanj, za povezovanje le-teh pri reševanju problemov in iskanju novih idej (za logično –matematično in ustvarjalno mišljenje)	1,5	1,4	2,0	1,8
17.	OŠ mora učence učiti različnih učnih strategij in postopkov za samostojno iskanje, pridobivanje, uporabo znanja v prihodnosti in ustvarjanje novih spoznanj	1,3		1,5	
Spreminjanje pedagoške prakse					
18.	Ravnatelj mora sistematično spremljati posodabljanje pedagoške prakse.	1,4	1,5	2,1	20,5
19.	Ravnatelj kot pedagoški vodja lahko zahteva posodabljanje pedagoškega procesa.	1,6		2,0	
20.	Ravnatelj je dolžan usmerjati pedagoški proces, skrbeti za informiranost in izobraževanje učiteljev v skladu z vizijo razvoja šole.	1,3		1,4	
21.	Kolegialne spremljave so najboljša spodbuda za širjenje dobre prakse.	1,9		1,7	
22.	Če učitelj ne vidi koristi v spreminjanju pedagoške prakse, je ne bo spreminjal, oz. jo bo spreminjal le navidezno.	1,9		2,1	

Rang 1-Tako je, 4 – Ni ako

1. Učni dosežki učencev	2017/18	2014/15
Zaupanje v pristop		Rang
Tradicionalni pristop (razlaga, poslušanje, domače naloge)	1,7	1,9

Sodobni pristop (delovanje, predznanje, razumevanje, ocena koristi)	1,6	1,8
---	------------	-----

2. Kakovost pouka

Zaupanje v pristop		Rang
Tradicionalni pristop (učitelj ve, ima kriterije, izvaja proces učenja)	1,9	1,7
Sodobni pristop (učenci poznajo cilje, sodelujejo pri kriterijih, izvajajo proces učenja)	1,8	2,0

3. Naloge OŠ

Zaupanje v pristop		Rang
Tradicionalni pristop (učence opremi z že dognanimi znanji, postopki)	1,6	1,5
Sodobni pristop (učiti postopke, procedure, orodja za odkrivanje, za učenje)	1,4	1,8

4. Ravnatelj

Zaupanje v pristop		Rang
Tradicionalni pristop (sistematična spremljava- formalna)	1,4	2,1
Sodobni pristop (spremljava kolega-vsebinska)	1,9	1,7

Ugotovitve, primerjava prepričanj po treh letih:

1. V zvezi s poslanstvom šole strokovni delavci izražajo močnejše prepričanje da:

- mora šola učence učiti postopkov in procedur za odkrivanje in uporabo veljavnih znanstvenih spoznanj, za povezovanje le-teh pri reševanju problemov in iskanju novih idej (za logično – matematično in ustvarjalno mišljenje) (z R2,0 na R1,5),
- mora učence učiti različnih učnih strategij in postopkov za samostojno iskanje, pridobivanje, uporabo znanja v prihodnosti in ustvarjanje novih spoznanj (z R1,5 na R1,3),

2. Zaupanje učiteljev v uporabo elementov Formativnega spremljanja (FS) se je povečalo. To velja predvsem za elemente:

- ugotavljanje predznanja (z R2,0 na R1,7),
- uporabo aktivnih načinov učenja in poučevanja (raziskovanje, reševanje problemov, samostojno delo z viri, postavljanje vprašanj ...) in sodelovalne oblike učenja (z R1,6 na R1,4),
- učenci poznajo cilje in standarde znanja, ki jih morajo doseči (z R1,7 na R1,5),
- učenci sodelujejo pri oblikovanju kriterijev doseženosti učnih ciljev in/ali jih razumejo (z R1,9 na R1,6).

3. Presenetljivo je, da so strokovni delavci pripisali pomembnejši vpliv

- tradicionalni vlogi ravnatelja (pedagoška zahteva, sistematična spremljava) (z R 1,5 na 2,1),
- in manjši vpliv kolegialnim spremljavam za dvig kakovosti pedagoških procesov (z R1,7 na R1,9).

Razlogi so lahko različni: vpliv mlajših učiteljev, povečana potreba po prenosu odgovornosti na ravnatelja (pričakuje spremembe v pedagoškem procesu), vpliv učnih obiskov (kot posodobljena oblika spremljave).

Odnos do spremljav bo potrebno spremljati tudi v prihodnje.

2. Označite v koliki meri so pri vašem pouku prisotne spodnje značilnosti učenja in poučevanja

Učenci:	Pomaga mi DA	Ne pomaga mi NE	Nismo delali tako
---------	--------------	-----------------	-------------------

1- Tako je		2- Večinoma je tako	3- Občasno je tako	4- Redko/ni tako			
ZŠ	Trditev			% uč. 4.-9. r.			Rang
14.	... »mojih« učencev ni strah narediti napako ali narobe odgovoriti na vprašanje, ni jih strah tvegati. <i>Uč: me ni bilo strah narediti napako ali narobe odgovoriti na vprašanje</i>			46	52	2	1,4
15.	... v razredu imamo jasno postavljena pravila dela oz. rutine (kdaj kdo govori, poslušanje, argumentiranje, poročanje, sodelovanje, način pogovora v skupini ...)						1,5
1.	... pred nove učne snovi obravnavo na različne načine preverim, kaj učenci o temi že vedo, kakšne so njihove miselne predstave, informacije, prepričanja v zvezi z učno temo.			74	16	10	1,5
2.	... z različnimi vprašanji (tudi izzivalnimi, problemskimi, odprtimi) spodbujam razmišljanje učencev. Poskrbim, da imajo dovolj časa za odgovor.						1,6
5.	... pouk načrtujem tako, da lahko učenci pri učenju sodelujejo , si med seboj pomagajo, se učijo drug od drugega.			71	16	13	1,6
3.	... učenci sodelujejo pri oblikovanju namenov učenja (razumejo zakaj se je dobro, koristno nečesa naučiti), oblikujejo osebni smisel.						1,7
4.	... učenci predlagajo kriterije uspešnosti. Nato jih oblikujemo skupaj tako, da vsak točno ve, kaj je potrebno doseči, se naučiti, obvladati ...			58	27	15	1,7
8.	... učencem povem ali zapišem, kako lahko svoje učenje (še) izboljšajo (na kakšen način, s katerimi postopki, s čigavo pomočjo ...).			52	24	24	1,7
11.	... učenci lahko svoj izdelek po prejeti povratni informaciji še izboljšajo, popravijo, dopolnijo.			74	20	6	1,7
9.	... učencem omogočam, da ocenjujejo in presojujejo svoje znanje in napredek, kaj so naredil dobro, kaj še morajo izboljšati.			73	21	6	1,8
12.	... z učenci se pogovarjam o tem, kako pomembna so vprašanja za učenje in jih spodbujam k spraševanju.			38	36	26	1,9
6.	... učencem omogočam, da na različne načine pokažejo , kaj so se naučil (ne le preko testov in ustnega spraševanja in govornih nastopov) pač pa kot reševanje avtentičnih nalog, zavutih vprašanj, dilem, igro vlog, z uporabo računalniških aplikacij, z uporabo karikatur, izdelavo praktičnega izdelka ...			71	20	9	2,0
10.	... pouk npr. ponavljanje, utrjevanje, pregledovanje domačih nalog, preverjanje predznanja ... organiziram tako, da se učenci hkrati učijo presoditi dosežke sošolcev in jim podati uporabno povratno informacijo o njihovem znanju oz. učenju in delu.			51	30	19	2,0
5.	... učenci lahko izbirajo poti do znanja , način učenja, zahtevnost nalog (kadar učna snov to dopušča).						2,1
6.	... med in ob zaključku nove učne teme dam učencem dovolj časa , da premislijo, pregledajo, zapišejo, povedo ali in kako napredujejo (izpolnjevanje osebnega načrta).			33	31	36	2,2

Ugotovitve

Element pedagoškega procesa	R učitelj	% učenci
Učenci se ne bojijo narediti napake	1,4	46
Ugotavljanje predznanja	1,5	74
Izboljšanje izdelkov, znanja	1,7	74
Lastna povratna informacija	1,8	73

Sodelovalno učenje	1,6	71
Učenci na različne načine pokažejo znanje (izbira)	2,0	71

Učitelji omogočajo in podpirajo učenje tako, da učencem omogočajo povezovanje obstoječega znanja z novim, jim dajo priložnost, da izdelek izboljšajo, organizirajo sodelovalno učenje (učenje drug z drugim in drug od drugega).

Učenci ocenjujejo kot pomembno podporo učenju tudi lastno povratno informacijo (pregledovanje kaj sem dosegel, kaj še moram) in možnosti izbora načina izražanja znanja (izbirnost), kar učitelji uporabijo manjkrat.

Učitelji pripisujejo manjši pomen (rang večinoma):

- ugotavljanju napredka med in ob zaključku obravnave učne snovi (R2,2),
- izboru poti do znanja (R2,1),
- vrstniški povratni informaciji (R2,0),
- različnosti načinov izražanja znanja (R2,0).

Večina elementov se nanaša na individualizacijo poučevanja.

Manj učencev te elemente opredeljuje kot podporne za učenje. Razlog je lahko v tem, da jih manj razumejo in poznajo, ker so nekoliko redkeje uporabljeni pri pouku.

PREDLOGI za nadaljnje delo na področju posodabljanja pouka z uporabo aktivnih načinov in oblik pouka

1. Na februarški pedagoški konferenci bodo učitelji v skupinah interpretirali podatke iz analiz in podali predloge za izboljšanje prakse na področjih, kjer smo manj učinkoviti (izbirnost poti do znanja, izkazovanje znanja, učiteljeva povratna informacija, sprotno ugotavljanje napredka na poti k ciljem),
2. Ponovno je potrebno pojasniti strukturo učiteljeve povratne informacije učencu, ki mora vsebovati predloge za izboljšanje izdelka ali znanja.
3. Postavljanje vprašanj, ki spodbujajo razmišljanje učencev bomo obravnavali v okviru izobraževanje Inovativni pristopi– Razvijanje različnih vrst pismenosti II.

Pripravila
mag. Francka Mravlje, ravnateljica